

R. P. Thomæ Tamburini Ë Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

7. Quomodo obliget votum pœnale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

non tenearis. Idem esset, si quis, v. g. voveret Religionem, si Petrus positive approbet, si confessorius consilium daret, &c. licet sine voto Petrum, vel Confessorium rogare, ne approbet ne det consilium, &c. Dico, quavis aliqui negent cum Sanch. quoad petitionem, c. 23. n. 34. esse tamen probabile licere, quia sic petendo, verè, & absolute non ponitur impedimentum voto, cum semper liber maneat pater ad accedendum, &c. Petrus ad approbandum, Confessorius ad dandum consilium, &c. In Suar. lib. 4. de voto. c. 27. num. 18. Laym. lib. 4. tract. 4. cap. 6. q. 6.

Conditio qua ratio implenda.

Primo: An sufficiat conditionem impleri æquivalentem, an sit necesse, ut impleatur sub propria forma? Vnde quis, v. g. elemosynam, si ex negotiatione frumentum, lucrum reportet: An si lucrum obtineat ex alio negotio, v. g. collectione fructuum sui prædij, ad illam elemosynam obligetur: idem in casu, quo frater voverit se ingressurum Religionem, si soror nupserit, vel alius, si pater divitias obtinuerit; quia, hi propter eandem paupertatem sunt ipsis impedimentum: quaritur enim, an si soror, & pater aliquem statum assumant, ut impedimento amplius non sint, ad Religionem ingressum ad aliam obligationem? Respondeo, quando votum determinatum illa determinata: Si ex ea præcedente negotiatione lucrum acquirat, si pater dixerit, si soror nupserit, non obligari, quia non ponitur conditio, quam præcedere intendebat vovens, ut patet ex dictis: At difficultas est, quando sub illa conditione votum, non obstat habendi lucrum, vel divitias patris, vel sororis proprias, sed quia iudicat his positis se habiturum, unde pauperibus subveniat, & habiturum faciliorem aditum ad Religionem ingressum. Obligari docent aliqui cum Sanch. lib. 4. in Dec. c. 13. n. 26. quia intentio vovensis fuit, ne impediretur a paupertate: at jam per illam æquivalentiam verè non impeditur; ergo, &c. Sed probabile est, cum votum nuncupans non se obligavit in eventum, quia cessaret quomodocunque impedimentum, (nisi si expresserit) sed quod cessaret illo modo, quo ipse expressè pronuntiavit: v. g. ex determinata illa negotiatione frumentaria, non ex fructibus in agro collectis.

Secundo, An possit licite impediri ejusmodi conditio a vovente? Voveo, v. g. Religionem, vel primò, si ego, vel secundò, si meus pater Panorum accedamus, quæro, possumne, vel ego non accedere, vel patrem, ne accedat, impedire.

Respondeo primò, quando à te conditio dependet, nam propterea integrum tibi est Panorum non adire, & sic obligationem subterrefugere. Ita Bon. disp. de Voto q. 3. p. 2. n. 5. Ratio est, quia, si quid vovisti sub conditione liberè à te pendente, signum, te intendisse cum tua libertate illam esse ponendam. Quadam nobilis Matrona vovit primò, quoties domo exiret, statim elemosynam, vovit secundo, quoties in novum templum ingrederetur, jejunaturum in honorem Sancti Xaverii. Illa ergo nec domo egrediebatur, ne dispen. elargiretur; nec templum adhibebat, ne ad jejunium obstringeretur. Dixi primò, licere ei domo non egredi, quia ab ipsa dependet hæc conditio, & consequenter posse elemosynam non distribuere. Dixi secundò, idem, quantum est ex hoc capite, licere in voto ingressum in templum; sed addidi hoc votum imprudenter fuisse emittum; & quia retrahit à meliore bono frequentandi Ecclesias, esse irritum, & nullum, ac propterea liberè illa mulier in templum ingredebatur sine necessitate jejunandi.

6. Respondeo secundò. Quando conditio ab alia dependet, eam impedire vi, vel fraude non potes. Ita Sanch. lib. 4. de Voto. c. 13. n. 26. quia, dum conditionem ponendam in alienam voluntatem remisisti, signum fuit, te vovisse, velle dependere ab aliena, non à tua voluntate: at à tua omnino dependeres, si posses modo dicto impedire. Dixi (vi, vel fraude) in quo omnes convenimus: nam utrum liceat bonis artibus, nempe petendo, rogando, persuadendo, controversia est; ut si in dicto exemplo roges tuum patrem, ne Panorum accedat, ut si ad votum

non tenearis. Idem esset, si quis, v. g. voveret Religionem, si Petrus positive approbet, si confessorius consilium daret, &c. licet sine voto Petrum, vel Confessorium rogare, ne approbet ne det consilium, &c. Dico, quavis aliqui negent cum Sanch. quoad petitionem, c. 23. n. 34. esse tamen probabile licere, quia sic petendo, verè, & absolute non ponitur impedimentum voto, cum semper liber maneat pater ad accedendum, &c. Petrus ad approbandum, Confessorius ad dandum consilium, &c. In Suar. lib. 4. de voto. c. 27. num. 18. Laym. lib. 4. tract. 4. cap. 6. q. 6.

Sed esto, quis cum gravi culpa vi impeditur conditionem ab alio pendente, v. g. fraude, vel vi impeditur Confessorium, ne approbaret, ne consilium daret, &c. teneaturne ad votum servandum, tamen si id præstiterit, si finem non servandi votum; an solum peccavit impediendo, sed nunc ad votum non obligetur? Respondet, si adhuc res est integra, cessare debet ab impediendo (id quod nemini dubium est) & expectare, an ponatur conditio, hoc est, approbatio, ut votum serves: at si conditio amplius ponit non potest, ut si Confessorius, & Petrus mortui sint, quid dicendum? Suar. Quem sequitur citatque Laym. l. c. 3. Castr. 1. 3. tr. 15. disp. p. 17. n. 11. alique probabile putant non teneri amplius. Sed generi putant Bonacina disp. 4. cit. q. 2. p. 2. n. 6. & 7. Ratio hujus est, quia ex eo, quod vovisti sub conditione dependente ab alio, tacite te obligasti velle ingredi, v. g. Religionem, si per Patrem non stes apponere conditionem; at jam in casu nostro non per Patrem, sed per te impediendum stetit; ergo, &c. Affert exemplum: Si promiseris dare decem asses Petro, si tuam domum ingrediatur, tu verò illi fores claudas, ut ipse ingredi nequeat, teneris promisso, quia per te, non petrum stat, quominus in ingrediatur. Ratio Laym. est, quia conditio, quam omnino, & expressè respexit intentio vovensis, non adest, nec adesse potest. At votum non obligat ultra expressam intentionem vovensis; quare immerito (ait) recurritur ad tacitam; quandoquidem hic adest expressè contraria. Ad exemplum responderet, id verum esse, quia in promissionibus humanis sic leges, considerata ea tacita obligatione, statuerunt, quod non est in promissionibus Deo factis, in quibus tota obligatio pendet ab ipsa expressa intentione vovensis. Vtraque opinio est probabilis.

Si votum fuit non sub conditione de positivo consensu, sed solum de negatione consensus: dicam mox §. 6. n. 10.

8. Quid de industria male se in Religione gerit ut sic dimittatur, etiam post biennium in societate, non est tutus in conscientia, sed post dimissionem, debet instanter petere ingressum, ut votis satisfiat. Ratio nostra (quæ enim adducitur à Castro Pal. 3. tr. 15. d. 1. p. 17. n. 13) non satisfacit) est, quia res semper est integra, si quidem qui sic se male gessit, potest se emendare: unde & debet juxta modum dicta impedimentum per fraudem appositum tollere, & per ingressum bonis virtutibus associatum à dolo desistere.

Quod si fraude, qua usus es ad extorquendam dimissionem detecta, Superior ad quem pertinet dimittere simul, & recipere, te nihilominus repelleret, liber manebis. Ita idem tr. 3. tr. 16. disp. 4. p. 20. d. n. 1, quia apriundo fraudem fecisti pro virili parte, quod in te fuit. Cur dixi ad quem pertinet dimittere simul, & recipere? vide apud Castro P. ibid.

§. VII. Quomodo obliget Votum penale.

1. Quid sit Votum penale, & quid in eo principaliter intentatur, dixi supra, cap. 1. §. 2. num. 1. Aliud autem est simplex, aliud duplex (nam si voveat non ludere, & item si ludet, se jejunaturum, duplex est: alterum absolutum, hoc est, votum non ludendi; alterum sub conditione, ludi, hoc est, si luserit, volendi jejunare. Vtrumque tamen unum constat votum, quia ad unum abstinentionem à ludo tenet.

2. Si poena exprimitur sine determinatione quoad vices, quibus poena sit assumenda, v.g. sic: *Voveo jejunare si ludam, Voveo peregrinationem Hierosolymitanam, si adulterium committam, &c.* non semper intelligitur toties esse subvertendam poenam, quoties votum violatur; sed tenet regulam: Quando poena est ex ordinis, quaeque iterari solet, intelligitur toties quoties, quare in praedicto voto de jejunando, si lusero, toties re ad jejunium condemnor, quoties ludis, quando autem est ex gravissimis, quaeque iterari non consueverunt, qualis est dicta peregrinatio, in prima solum transgressione urgebit poena, in consequentibus ex doctr. Sanch. Lam. apud Castr. tom. 3. n. 15. d. 1. p. 18. m. 6. Ratio est, quia non est verosimile voventis intentionem (quam ex communi hominum more interpretandam esse in votis; post paululum dicemus) fuisse, sibi imponere toties, quoties poenas illas insolitas; verosimile est voluisse moderatas, & solitas; semper intellige, nisi qui contrarium expectet.

3. Si recorderis, sciasque votum emisisse, at nescias, an sub poena aliqua emiseris, ad nullam poenam te obligo, quando, quavis cum gravi culpa, contra votum agis; quia nemo sibi debet poenam indicere, si certa non est.

4. Si recorderis voti, non autem poenae, votumque transgrediaris; te ad poenam nequaquam obstringi diximus *supra lib. 1. c. 2. §. 6. n. 16.* probabiliter.

Praeterea, quando ob quancunque rationem a voti transgressione excusaris, te poenae reum nequitiam facio. Ita Sanch. lib. 4. in dec. c. 22. a n. 14. vovisti, v. g. jejunaturum, si Sacro interfis, si die feriatum, si die etiam die festivo impeditus autem ex assistentia infirmi, vel ex invincibili causa, Missam non audis, ad jejunium non teneris. Ratio est, quia intentio fuit te in poenam jejunare velle; at ubi nulla culpa est nulla debetur poena, secundum hanc regulam, te votum emisisse praesumendum est. Idem dic, si in transgressione adfit sola venialis culpa, quia gravis poena levi culpa nequaquam imponitur.

5. Denique in voto poenali duplici, cum poena sit accessoria voto, sequitur, quod si absolvaris a voto censearis absolutus a poena. Ita Castr. l. c. n. 4. Imo non est improbabile, si petas dispensationem dicti duplicis voti, satis esse explicare superiori ipsum votum principale, v. g. votum de non ludendo, sine necessitate explicandi poenam, sub qua dictum votum confirmasti. Sic idem n. 5.

Ratio est, quia tota ratio dispensandi residet in ipso principali.

CAPUT XIII.

Quid operetur Error, vel ignorantia in Voto.

1. Error, siue ignorantia potest esse, vel circa voti substantiam, vel circa qualitates: vel circa finem; de singulis breviter. Et quamvis nonnulli distinguant, quando adest ignorantia positiva, & quando negativa: ego tamen non distinguendum censo: quia quoad haec, quae in hoc capite tractamus, necessaria non est.

Error in substantia Voti.

2. Dico primo, si erretur circa voti substantiam, vel ea ignoretur, votum irritum est, quia deficiente substantia, omnia, quae ab ea consequuntur, deficiunt. Ita Less. lib. 4. c. 40. dub. 2. n. 3. 1. Suar. t. 2. de Rel. lib. 1. de voto, c. 1. n. 6. Suar. lib. 4. in Dec. c. 2. n. 6. Hinc, si quis non cognoscens votum inducere obligationem exequendi, illud emitteret, emitteret nulliter? Obligatio enim est de essentia voti. Si quis erraret in objecto, seu materia, quam voveret, idem esset, materia enim est de voti substantia: Vt, si quis voverit ire Hierosolymam, putans sine navigatione id fieri posse, idem esset, si ignorans professionem

Religionis esse perpetuam, illam quis voveat: perpetuitas enim in Religione pertinet ad essentiam.

Illam praedictis, sciendis notanda est exceptio: nam si, quod de substantia est nescias, voveas tamen, prout res in se est, & prout alij voverent (id quod ex animo tuo colligendum erit) Reus eris voti: quia tunc tacite consentis in substantiam voti.

Error in qualitate Voti.

4. Dico secundo, si ignorantia sit circa voti circumstantias, vel qualitates, distinguendum est. Ita Less. loc. cit. dub. 10. & 13. Sanch. loc. cit. c. 3. a num. 8. Suar. l. cit. a n. 11. Bonac. t. 2. disp. 4. q. de voto, p. 3. §. 2. n. 4. nam si tantum sint ponderis, ut in ipsum voti obiectum redundent, vitabitur, annullabiturque votum, tum quoad substantiam, tum quoad illas circumstantias. At si circumstantiae sint parvi ponderis, validum erit votum. Ratio est, quia ignorantia circumstantiarum magnis ponderis, ignorari censetur ipsa voti substantia: at ignorari circumstantiarum modicae considerationis, non censetur ignorari substantiam voti, solum circumstantiam illam ignoratam portigent causam faciliorem relaxationi. Explico utrumque exemplis.

5. Si voveas Religionem Cartusianorum, vel Minorum, nesciens eos, & continere a comedendis carnis: vel Religionem Capucinorum ignorans ab eis nudum corpus rudi lana contegi, nulliter voves; nec eas, imo nec aliam ingredi obligaris: quia ex una parte tu illam Religionem vovisti non aliam: & ex alia parte ex qualitates tantae sunt gravitatis, ut profus immutent obiectum tui voti: ita ut iis qualitatibus non cognitis, unde nec promissis, Religio incognita censetur, & non promissa.

6. Contra vero, si voveas dare elemosynam huic pauperi, credens eum esse, v. g. Sacerdotem, si invenias Sacerdotem non esse Ordinis insignitum, adhuc teneris voto: ejusmodi enim error in illa circumstantia non videtur esse tantus, ut totum votum immutare possit: licet enim non vovisses, si illum Sacerdotem non putasses, vovisti tamen consentiendo substantiae elemosynae ex vi pietatis in pauperem, quae te principaliter movebat.

7. Petes, si solum circumstantia parvi momenti sit ignorata, unde validum sit votum quoad substantiam, et tunc obligatio exequendi, si ea sit inseparabilis pars materiae voti?

Respondetur, erit: quia, cum parum pro nihilo reputetur, censetur votum esse etiam de illa parva circumstantia necessario imbibita in principali. Quod si forte esset separabilis, possetque integrè substantia voti poni sine illa circumstantia; tunc ea circumstantia posset omitti, quia cum fuerit ignorata, sub voti obligationem non cadit.

8. Video operosum esse aliquando dignoscere, An qualitas sit magni, vel parvi ponderis, sitque, tanta ut redundet in substantiam: Nec tamen aliam regulam tradunt Doctores, nisi prudens boni viri judicium, quo ex circumstantiis, mente, finemque, quem de facto habui vovens (nec solum quem habuisset, si scivisset) tota res morali diligentia examinatur.

Error in fine Voti. Vbi etiam agitur, Quomodo debeat Voti finis.

9. Finis quantum ad nos hic pertinet, vel est solum impulsivus, & veluti quaedam occasio vovendi, vel est principalis, & recte intentus.

Hanc vocant auctores causam finalem voti; illam causam excitantem, & moventem, Si, v. g. voveas visitare Virginem Lauretanam, occasione, quod Laureti aditus amicus, visitatio Lauretana est causa finalis; Amici, est solum motiva.

10. Dico jam tertio, si error sit in causa finali, nullum est votum, si in motiva, votum est validum. Ita Less. l. c. n. 11. Suar. l. c. n. 14. Sanch. l. c. n. 4. 5. Bonac. l. c. n. 13. Ratio est, quia finis intentus pertinet ad essentiam promissionis; ex fine enim promissio aequè, ac ceterae humane actiones